

**När gör digital kompetens hos skollärare ett
verkligt och bestående avtryck i verksamheten?**

Mikael Svensson, @MikaelAquila
Programansvarig för skolans digitalisering
Sveriges Kommuner och Regioner

Programansvarig/Digital strateg

- Strategisk roll – skolan i en digital tid – internt/extern
- Samverkan- och påverkansarbete (Skolverket och andra myndigheter, Regeringskansliet/Utbildningsdepartementet, nationella aktörer, institut)
- Expert (utredningar, remisser, föreläsningar, Guldtrappan, Guldäpplet)
- Utredning (vägledning, guider)

- 21 år i kommunal verksamhet – skola
- Meriterande: Min sambo är rektor!

Digitisering - Digitalisering

Skillnaden mellan digitisering (datorisering) och digitalisering ligger i att digitalisering innebär beteendeförändring medan digitisering är att göra en analog process digital, vilket innefattar ingen till liten förändring

Hur påverkar digitalisering resultaten i skolan?

- Forskning påvisar både positiva och negativa effekter
- Ex “Designing for Transformational Change in School: Digitalizing the Digitized” (Agélii Genlott 2020)
- Digitala verktyg är som andra verktyg - beroende av **till vad, på vilket sätt, när och av vem** de används
- Lyckosam digitalisering kräver kompetens på olika nivåer samtidigt
- En ledarskapsfråga

Blir du lönsam lille vän?(Peter Tillberg)

Skolans fokus på digitalisering – sen mitten 2000-talet

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2017 Tre delområden

Nationell handlingsplan 2019 #skolDigiplan 18 konkreta initiativ

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet

Fokusområde 1: Digital kompetens för alla i skolväsendet

Delmål 1.2: ~~Förskolechefer~~, rektorer och huvudmän ska ha förmåga att strategiskt leda digitalt utvecklingsarbete i verksamheterna

En lyckad integration av it i verksamheten ställer stora krav på **strategiskt ledarskap**. För detta är det viktigt att förskolechefer, rektorer och huvudmän har den **digitala kompetens** som krävs för att **leda och ge personalen stöd i det digitala utvecklingsarbetet**. Det är också viktigt att kunna identifiera och **bedöma relevansen** av nya lösningar som möjliggörs av digitalisering och **utveckla användningen** av dessa, med det följer en adekvat beställarkompetens. Arbetet måste ske utifrån barn och elevers olika **behov och förutsättningar** så att **digitaliseringen möjligheter** kan bidra till **förbättrade kunskapsresultat och ökad måluppfyllelse**.

Ekonomi

Hur budgetera för ökade IT-kostnader?
Kostnad för hårdvara
Kostnad för system och tjänster

Ledarskap & kompetens

Utbildning av pedagoger
Pedagogernas kompetens
Elevernas kompetens
Min kompetens?

Strategi

Digitalisering av undervisningen
Digital strategi lokal/nationell
Handlingsplan för digitalisering – lokal/nationell
Säkerställa likvärdigheten av digitalisering i alla klassrum

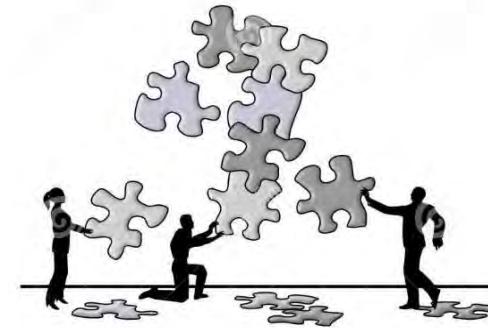
Pedagogik

Uppföljning av digitaliseringen i klassrummen
Digitalisering för att utveckla lärandet
Kunskapsresultat
Innehållet i undervisningen
Delakultur
Pedagogisk support

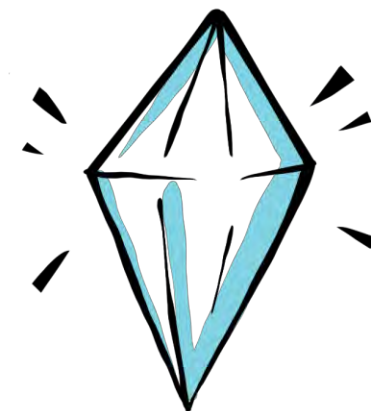
System & teknik

Upphandling av system – berör det mig?
Användandet av skolplattform/lärplattform
Support av tekniken
Användarsupport
Fungerar nätet?

Hur ser vi helheten och når lösningar?

Framgångsfaktorer för att nå högre måluppfyllelse genom digitalisering

Ha inte en specifik digitaliseringspunkt på agendan. Digitalisering i sig har inget eget värde om vi inte använder den i syfte att:

- uppnå förbättrade kunskapsresultat och ökad måluppfyllelse
- uppnå förändrade/förbättrade lärmiljöer, möjlighet till anpassning mm
- förbättrade arbetssituationer för såväl lärare som elever
- Bygg en hållbar struktur för teknisk, användar och pedagogisk support
- Inför digitala lärspridare
- Dela, dela, dela. Låt t ex "ensamma" lärare mötas digitalt med andra skolor

Support - viktigt med tre aspekter

– Teknisk:

- Låt lärarna slippa tekniken!
- Se till att det lokalt finns teknisk support ex lokal IT-supporttekniker alt lokal IT-samordnare. Om inte resurser finns till detta så se till att den centraliserade supporten kommer till er.

– Användar:

- Vem kan hjälpa till med att visa hur ett system används?

– Pedagogisk:

- Vem kan visa hur man använder en digital lärresurs (inspiratörer, inom skolan, arb laget)?
- Vem visar digitaliseringens inverkan i pedagogiken?

Dela: Vad ger bäst spridning och effekt?

- Teachmeets – inom skolan, mellan skolor, på huvudmannanivå
- Arbets-/programlagen får turas om med show and tell
- Studiedagar kan vara formen men fara finns att göra en specifik dag...hur koppla till innehåll?
- Låt lärarna ha konferens/planering mellan skolorna och lägga upp gemensamma planeringar, IRL eller via t ex Teams/Zoom

Skolledaren

- Det systematiska kvalitetsarbetet: Hur följer du upp effekten av digitaliseringen – kopplat till måluppfyllelse, användande mm
- Låt digitaliseringen hjälpa dig med uppföljning av resultat mm
- Använd tekniken som finns – du med. Gör t ex digitala klassrumsbesök
- Skapa tid för lärarna att utforska, planera och sprida
- Visa på fördelarna med digitalt arbetssätt
- Lägg inte allt på förstelärarna – låt dem arbeta med uppföljning och likvärdighet men låt också andra inspirera - lärspridarna ges tydliga uppdrag
- Lönekriterierna: att använda tekniken & system men framförallt i undervisningen
- Sätt tydliga verksamhetsmål även med användande och digitaliserade arb. former

Skoldigiguide

- ett ledningsstöd i huvudmännens digitaliseringsarbete

Med utgångspunkt i den nationella strategin och #skolDigiplan innehåller guiden:

- ✓ Konkretisering av vad varje delmål omfattar
- ✓ Huvudmännens ansvar
- ✓ Frågor för diskussion i syfte att definiera nuläge och planera aktiviteter
- ✓ Resurser och lärande exempel

Huvudmännens huvudsakliga ansvar i #skolDigiplan

- Förändringsprocesser utgående från digitalisering behöver utgöra en integrerad del av det systematiska kvalitetsarbetet
- Långsiktigt åtagande gällande prioritering och finansiering
- Tillräcklig organisatorisk kapacitet
- Tillgång till pedagogisk och teknisk support
- Resurser behöver avsättas för kompetensutveckling och förvaltning av den digitala miljön

Huvudmännens ansvar tydliggörs för varje fokusområde, fokusområde 1

Du som huvudman ansvarar för att:

- Vara väl förtrogen med digitaliseringens påverkan på samhället i stort och på utbildningsväsendet specifikt.
- Vara väl förtrogen med gällande läroplaner.
- Vara väl förtrogen med varje enhets nuläge och behov kopplat till samtliga delmål i den nationella strategin för skolväsendets digitalisering.
- Det finns god beställarkompetens på huvudmannanivå och förmåga att samverka med relevanta aktörer och funktioner samt tydliga rutiner för inhämtande av rektorers behov.
- Det digitala utvecklingsarbetet är en integrerad del av det systematiska kvalitetsarbetet, vilket ger en helhetsbild över processen och behoven framåt.
- Det digitala utvecklingsarbetet följer en på huvudmannanivå lokalt förankrad utvecklingsstrategi.

Film: introduktion till fokusområde 1

Ett 50 tal frågor att arbeta med, några exempel:

Fokusområde 1 Kompetens för alla

- Vilka planerade åtgärder finns för att öka likvärdigheten inom och mellan skolor kring användningen av digitala verktyg i undervisningen?
- Hur väl insatt är du som huvudman i digitaliseringens påverkan på samhällets utveckling i allmänhet och för utbildningsväsendet synnerhet? Vilken förändring behöver ske hos dig som huvudman för att möta detta?

Fokusområde 2 Likvärdig tillgång och användning

- Hur ser era rutiner ut för aktuella förordningar och lagar som exempelvis GDPR i upphandling och användningen av it-tjänster samt såväl för lärresurser?
- På vilket sätt har du som huvudman organiserat adekvat tillgång till teknisk support, både centralt och lokalt, så att teknikstrul inte utgör ett hinder för den pedagogiska verksamheten?

Fokusområde 3 Forskning och uppföljning

- På vilket sätt skapar du som huvudman förutsättningar för att utveckla ett digitalt lärande som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
- På vilket sätt används resultaten av de uppföljningar ni gör, på huvudmanna- och på enhetsnivå, för att förbättra och effektivisera verksamheten?

Lärande exempel, resurser och faktaunderlag

Styrdokument och stödmaterial kopplat till skolväsendets digitalisering

41. Hur ser era rutiner ut för aktuella förordningar och lagar som exempelvis GDPR i upphandling och användningen av it-tjänster samt såväl för lärresurser?

Dataskyddsförordningen (GDPR) reglerar hur och vilka personuppgifter som får hanteras. I och med förordningens införande 2018 blev kraven på de som är personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden tydligare. Exempel på personuppgiftsbiträden är leverantörer av it-tjänster som hanterar de personuppgifter du ansvarar för enligt förordningen. Ansvar mellan er och en leverantör av en tjänst behöver regleras i ett så kallat personuppgiftsbiträdesavtal. Hur avtalet ser ut beror på vilka krav ni har på informationen som hanteras i tjänsterna och hur ni klassat den.

Ni bör i princip alltid göra en informationssäkerhetsklassning för den information som ni hanterar. Klassningen görs utifrån fyra olika områden för att bedöma skyddsnivå och därmed kraven ni ska ställa på it-leverantören av en digital tjänst. De fyra områdena är konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet. SKR:s verktyg Klassa är ett bra stöd för att göra klassningen och få fram de krav ni behöver ställa både på it-leverantören och er egen organisation. Se mer om informationssäkerhet och klassning av information och systemstöd på MSB:s webbplats, Metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete.

[Klassa, informationsklassning och handlingsplan](#)

[Metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete](#)

För att stödja ert arbete med att följa dataskyddsförordningen finns material på SKR:s webbplats. Här finns en lista med frågor och svar, där ansvar delas upp mellan dig som huvudman, rektors ansvar och lärares ansvar. Här finns även en vägledning för hur man kan använda molntjänster i utbildningsverksamheten.

[Dataskyddsförordningen \(GDPR\) för skolan](#)

Självskattningsverktyg och workshopmaterial

- Guidens innehåll i nio övergripande påståenden
- Syftet är att underlätta ert digitaliseringsarbete genom att konkretisera nuläge, behov och prioriterade åtgärder samt skapa samsyn kring styrkor och svagheter
- Underlag för självskattning och diskussion och kan fungera som en checklista för en relativt snabb analys av nuläget samt uppföljning av tidigare analyser
- Används i workshopform av ledningsgruppen tillsammans med strategiska stödfunktioner
- Steg för steg instruktion

Tack!

mikael.svensson1@skr.se

@MikaelAquila

Mikael Svensson, programansvarig
Sveriges Kommuner och Regioner